

zápisu se zde J. Kohoutkovi z Ústavu archeologické památkové péče Brno, v. v. i., podařilo při sledování výkopu doložit existenci pravěké osady z období mladší/pozdní doby kamenné. V odkazu na literaturu (Kohoutek 1994, 261–273) ani v katalogu výzkumů provedených stejným pracovištěm (Čižmář et al. eds. 2000) se však tuto informaci nepodařilo verifikovat.

Literatura

- Čižmář, M., Geislerová, K., Unger, J. (eds.) 2000: *Výzkumy – Ausgrabungen 1993–1998*. Brno: Ústav archeologické památkové péče Brno.
- Kohoutek, J. 1994: Nová pravěká výšinná sídliště na východní Moravě. *Pravěk. Nová řada* 1992/2, 261–273.
- SAS: Čerpací stanice – Území s archeologickými nálezy. Bystřice pod Hostýnem. In: *Národní památkový ústav. Státní archeologický seznam ČR* [online]. © 2025. [cit. 2025-06-10]. ID SAS 27958. Dostupné z: <https://isad.npu.cz/cerpaci-stanice-27958>.

Summary

Two archaeological features broadly dated to the Neolithic period (most likely to the Linear Pottery culture) were investigated during the high-voltage cable installation in Holešovská Street (Bystřice pod Hostýnem cadastral area, Kroměříž District).

Miroslav Popelka

Černá Hora (okr. Blansko)

Selkov; Ul. Pod Kaštany, parc. č. 1292/15.

Mladší neolit. Sídliště. Skupina/síť sond. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Muzeum Blanenska, p. o.

Lokalizace: WGS-84: 49.4148383, 16.5644117

Při výkopu pro kabel nízkého napětí vedoucí přes známou archeologickou lokalitu Selkov, ležící zhruba 1 km západně od centra Černé Hory nad potokem Býkovkou, byl 31. 10. 2024 na parcele č. 1292/15 v ohybu výkopu zjištěn jediný tmavě zbarvený objekt 501 mísovité zahloubený do sprašového podloží, který však neobsahoval žádné archeologické nálezy, pouze ojedinělé drobné záněsy a uhlíky. Objekt byl zhruba 1,7 m široký a hluboký 0,3 m. Vzhledem k jeho blízkosti s nedávno zkoumaným mladoneolitickým objektem 501 na sousední parcele (viz Novák 2023), lze předpokládat, že objekt bude součástí stejného sídlištního areálu kultury s moravskou malovanou keramikou, který byl v této lokalitě v minulosti již několikrát doložen příležitostnými výzkumy a sběry (Štrof 1985, 93; Lečbych 2010; 2011; Přichystal 2012; Bartík 2020, 83).

Literatura

- Bartík, J. 2020: Příchod zemědělců. In: M. Novák (ed.): *Blanensko a Moravský kras v pravěku*. Blansko: Muzeum Blanenska, p. o., 57–89.
- Lečbych, M. 2010: Černá Hora (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 51, 310.
- Lečbych, M. 2011: Černá Hora (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 52, 161.
- Novák, M. 2023: Černá Hora (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 64(1), 173–174.
- Přichystal, M. 2012: Černá Hora (okr. Blansko). *Přehled výzkumů* 53(1), 127–128.
- Štrof, A. 1985: Übersicht neuer Lokalitäten und Funde in der Boskovicer Furche (Bez. Blansko). *Přehled výzkumů* 1983, 91–98.

Summary

A settlement feature, most likely dating to the Late Neolithic period, was investigated during the installation of a low-voltage

cable on plot No. 1292/15 in Černá Hora (Blansko District). The location is known as the Selkov site, and the feature is probably associated with the nearby Lengyel culture settlement (cf. Štrof 1985, 93; Lečbych 2010; 2011; Přichystal 2012; Bartík 2020, 83).

Marek Novák

Dešná (k. ú. Hluboká, okr. Jindřichův Hradec)

„Mühlfeld“, „U Remízku“, parc. č. 1022–1030.

Lengyelská kultura. Sídliště. Dílenský areál. Povrchový sběr. Průzkum. Uložení nálezu: Archeologický ústav AV ČR, Brno, v. v. i.

Lokalizace: WGS-84: 48.9228792N, 15.5093492E

V rámci systematických povrchových prospekcií zaměřených na poznání neolitického osídlení v regionu meziříčí Želetavky a Moravské Dyje na západní Moravě se podařilo objevit několik desítek nových, doposud neznámých sídlišť lengyelské kultury. Již na několika z nich pak byla identifikována existence sekundárních dílen na produkci broušené kamenné industrie, které zpracovávaly lokální porfyrické mikrodiority (Bartík et al. 2024). Prozatím největší množství dat a nálezů pochází ze sídlištně-dílenského areálu identifikovaného v původní trati „Mühlfeld“ (dnes „U Remízku“), na katastru Hluboká (část obce Dešná), nedaleko od státní hranice s Rakouskem. Lokalita se rozprostírá v centrální a severní části nad okolním terénem mírně vyvýšeného platá, s vrcholovou kótou 500,9 m, bez přímé vazby na vodní tok. V okruhu několika set metrů od lokality se však na české i rakouské straně hranice nachází několik pramenišť. Geologické podloží je zde tvořeno rekrystalizovanými granuly moldanubika, a částečně deluvioeolickými sedimenty a sprašovými hlínami. Podle údajů na některých geologických mapách zde má vystupovat také žíla „monzonitischer Porphyrit“ (Thiele et al. 1987, N. 17) či mikromonzodioritu orientovaná ve směru SV–JZ (Jenček et al. 1991, 26). Ve skutečnosti byl ovšem geologickým mapováním vyznačen rozptýlený archeologický artefakt, tedy úštěpů porfyrického mikrodioritu, které byly na lokalitu doneseny pravěkým člověkem (viz níže).

Díky zaměřování polohy každého nalezeného artefaktu jsme byli schopni blíže sledovat prostorovou distribuci jednotlivých skupin archeologického materiálu. Dosavadní výsledky ukazují rozptýlený nálezu na ploše o rozměrech cca 250 × 150 m. Mezi nálezy převládá odpad z výroby broušené kamenné industrie (převážně úštěpy středních a malých rozměrů, v menší míře polotovary a vývrtky z porfyrického mikrodioritu; obr. 4), získána byla ale i kolekce štípané kamenné industrie (zhotovená převážně z lokálních surovin) a nevýrazné keramiky, která umožňuje prozatím pouze rámcové datování do mladšího stupně lengyelské kultury. S intenzivní výrobní činností pak souvisí nálezy několika otloukačů.

Z hlediska plošné distribuce netvoří výrobní odpad výraznější koncentrace a je rozptýlen po celé ploše sídliště. Cílem budoucího výzkumu bude realizace geofyzikální prospekce a dalších povrchových sběrů, které by zahustily množství povrchových nálezů a umožnily by ověřit existenci určité specializované zóny v rámci sídliště či vazbu výroby na konkrétní objekt/y.

Zpracovávané porfyrické mikrodiority pochází s největší pravděpodobností z nedávno objeveného zdroje a primární dílny na katastru Václavova u Chvaletína (část obce Písečné), nacházející se cca 8 km severozápadně od sídliště u Hluboké. Surovina byla do prostoru sekundární dílny transportována

v podobě hrubě osekáných bloků a iniciálních polotovárů, které zde byly dále jemněji tvarovány do podoby finálních polotovárů určených k vrtání a broušení. Po typologické stránce máme doloženou výrobu vrtaných sekeromlatů a motyk a v menší míře nevrtaných seker. S ohledem na fakt, že podobných sídlišť mladšího stupně lengyelské kultury s různou mírou intenzity zpracovávání této suroviny na produkci broušené industrie evidujeme na katastrech sousedních obcí (včetně rakouské strany) již více jak tři desítky, odkrývá se před námi velmi zajímavý exploatační a výrobně-distribuční mikroregion, jehož výzkum si zaslouží v budoucnu náležitou pozornost.

Obr. 4. Dešná. Výběr dílenského odpadu z porfyritického mikrodioritu. Foto J. Bartík.

Fig. 4. Dešná. Selection of the workshop waste from porphyritic microdiorite. Photo by J. Bartík.

Literatura

Bartík, J., Vokáč, M., Přichystal, A., Rohovský, T. 2024: Nový výzkum exploatace porfyritického mikrodioritu na moravsko-rakouském pomezí v období lengyelské kultury a jeho přínos pro poznání dílenských areálů na produkci broušené kamenné industrie. In: P. Schindlerová et al. (eds.): *Otázky neolitu a eneolitu našich zemí*. 43. ročník odborné archeologické konference, Praha, 25. 9. – 27. 9. 2024. *Kniha abstraktů*. Praha: Muzeum hlavního města Prahy, 19–20.

Jenček, V. et al. 1991: *Vysvětlivky k základní geologické mapě ČSFR 1 : 25 000. List 33-214 Uherčice*. Praha: Český geologický ústav.

Thiele, O. et al. 1987: *Geologische Karte der Republik Österreich 1 : 50 000. Blatt 7 Gross Siegharts (6911)*. Wien: Geologische Bundesanstalt.

Summary

In 2024, a settlement dating to the later stage of the Lengyel culture was discovered and investigated through surface surveys in the 'Mühlfeld' field (nowadays 'U Remízku') in the cadastral area of Hluboká (part of Dešná, Jindřichův Hradec District). The site yielded evidence of a secondary workshop for the production of polished stone tools using local porphyritic microdiorites. The prospectors to date recorded artefacts scattered across an area measuring approximately 250 × 150 m. The majority of finds consist of waste from the production of polished stone tools (mostly medium and small flakes, with a smaller number of semi-finished products and drillcores; Fig. 4). An assemblage

of chipped stone industry (mostly made of local raw materials), non-characteristic pottery, and several hammerstones were also recovered. Given that over 30 settlements from the later stage of the Lengyel culture with varying intensity of raw material processing for polished stone industry production have already been recorded in the cadastral areas of neighbouring villages (including sites on the Austrian side; Bartík et al. 2024), an interesting micro-region focused on exploitation, production, and distribution is beginning to emerge, which certainly calls for detailed future research.

Jaroslav Bartík, Milan Vokáč, Tomáš Klouda

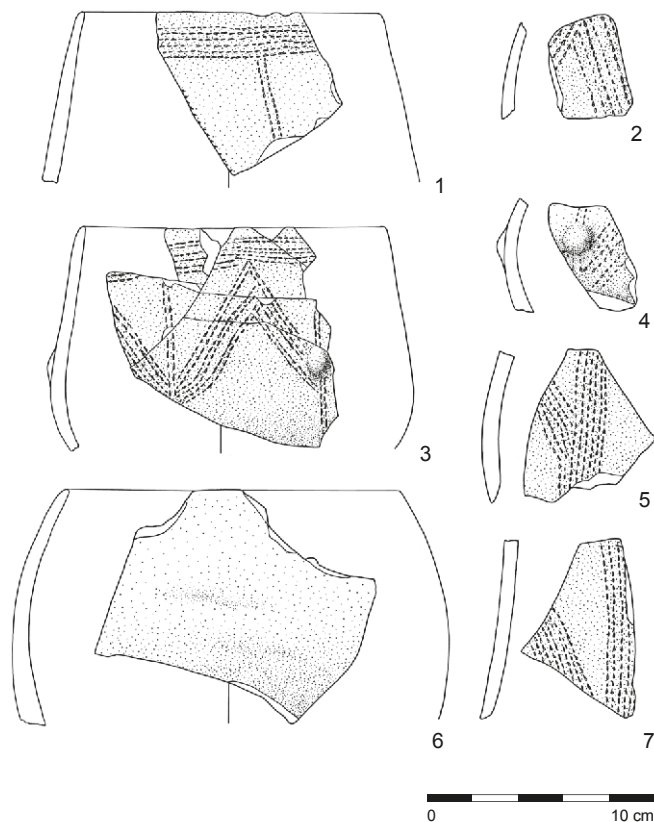
Dobšice (k. ú. Dobšice u Znojma, okr. Znojmo)

Ul. Sadová č. p. 614, parc. č. 524/1.

Kultura vypíchané keramiky. Sídliště. Vertikální řez. Záchraný výzkum. Uložení nálezu: Jihomoravské muzeum ve Znojmě, p. o., inv. č. A 31679/1-13.

Lokalizace: WGS-84: 48.8516994N, 16.0874525E

Dne 19. 10. 2024 byl pracovníkům Jihomoravského muzea ve Znojmě ohlášeno nález pravěké keramiky, ke kterému došlo v souvislosti s výkopem základového pasu pro plot. Po příjezdu na lokalitu byl ve výkopu zjištěn jeden porušený archeologický objekt, patrný v půdorysu i na profilu základového pasu. Objekt byl následně začištěn a neodobrovaná část v půdorysu exkavována. Jednalo se o nevelkou, 160 cm dlouhou a 50 cm hlubokou sídlištní jámu s rovnými stěnami, které se sbíhaly směrem k nepravidelnému dnu. Na základě získané kolekce keramického materiálu (obr. 5) můžeme zahluobený objekt datovat do kultury s vypíchanou keramikou.

Obr. 5. Dobšice. Vybrané nálezy keramiky. Autor R. Hetflaiš.

Fig. 5. Dobšice. Selected pottery finds. Author R. Hetflaiš.